

اشتغال زنان مهاجر در آسیا؛ تصویری سیاه از یک واقعیت

براساس مطالعه انجام شده توسط سازمان جهانی کار ILO در حال حاضر زنان آسیایی که به منظور اشتغال به کشورهای دیگر سفر می‌نمایند دارای بیشترین رشد در میان کارگران مهاجر هستند. این قشر آسیب‌پذیر به دلیل فقدان قوانین حمایتی در کشورهای پذیرنده دچار مشکلات فراوانی هستند و همواره در نگرانی به سر می‌برند. استثمار، تبعیض و تجاوز و تصحیح حقوق آنان به وسیله کارفرمایان از جمله مسائلی است که حمایت سازمان‌های بین‌المللی، دولتی و غیردولتی را اجتناب‌ناپذیر می‌نماید.

عملکرد بنگاههای کارایی

براساس این گزارش در حال حاضر حدود ۱/۵ میلیون زن آسیایی به صورت قانونی و غیر قانونی در کشورهای مختلف بویژه کشورهای حوزه خلیج فارس اشتغال به کار دارند. براساس آمار ارائه شده از سوی کشورهای مبدأ، سالیانه ۸۰۰ هزار زن آسیایی کشورشان را جهت یافتن شغل ترک می‌نمایند و به وسیله بنگاهها و گروه‌های کارایی به شکل قانونی و غیرقانونی به کشورهای مقصد انتقال داده می‌شوند. از نیمه دهه ۱۹۷۰ تاکنون چنین حجم وسیعی از مهاجرت بیسابقه بوده است. در حال حاضر تعداد زیادی از بنگاه‌های کارایی در نقل و انتقال افراد به خارج کشور فعال هستند.

تعدادی از آنان از طریق قانونی عمل کرده ولی تعدادی از آنها به استثمار کارگران زن می‌پردازند. بعنوان مثال با نگهداشتن گذرنامه‌های مستخدمین آنها را مجبور به پرداخت درصدی از حقوق ماهیانه خود به این بنگاهها می‌نمایند.

ضرورت وجود قوانین حمایت از کارگران زن

بنگاه‌های کارایی می‌توانند بسیار مفید باشد ولی عملکرد برخی از آنان وجود قوانین و مقرراتی را در جهت جلوگیری از استثمار کارگران ضروری ساخته است. این قوانین باید همه مسائل اصلی و فرعی مهاجرت را در برگیرد. قوانین کارگری کشورهای پذیرنده، نوع مهاجرت، ساختار اشتغال و همه عوامل مرتبط نیز باید مورد مطالعه و بررسی قرار گیرد. ساختار اجتماعی کشورها، دیدگاهها و آگاهی آنان از موقعیت زنان در خانواده، اجتماع و محل کار نیز در این موضوع موثر است. کشورهای آسیایی که زنان مهاجر را برای کار به دیگر کشورها می‌فرستند عبارتند از: اندونزی، فیلیپین، سریلانکا و تایلند و کشورهای پذیرنده این کارگران متشکل از کشورهای حوزه خلیج فارس به ویژه عربستان سعودی، کویت و کشورهای آسیایی نظیر هنگ‌کنگ، ژاپن، تایوان، سنگاپور، ملازی و بروئی می‌باشند.

● حدود ۱/۵ میلیون زن

آسیایی به صورت

قانونی و غیر قانونی در

کشورهای مختلف

بویژه در کشورهای

حوزه خلیج فارس

اشتغال به کار دارند.

● کشورهای آسیایی که

زنان مهاجر را برای کار

به دیگر کشورها

می‌فرستند عبارتند از:

اندونزی، فیلیپین،

سريلانکا و تایلند.

کشورهای حوزه خلیج

فارس به ویژه

عربستان، کویت و

همچنین هنگ کنگ،

ژاپن، تایوان، سنگاپور و

مالزی و برونی

کشورهای پذیرنده

آنها هستند.

تعداد زنان مهاجر کارگر در آسیا

در سال ۱۹۷۹ زنان آسیایی کمتر از ۱۵ درصد نیروی کار مهاجر آسیایی را تشکیل می‌دادند ولی از سال ۱۹۸۷ به حدود ۲۷ درصد رسیده و در حال حاضر از تعداد مردان مهاجر نیز فراتر رفته است. در فیلیپین ۶۰ درصد مهاجران کارگر را زنان تشکیل می‌دهند، در اندونزی کارگران مهاجر دو برابر مردان هستند، در سريلانکا ۸۴ درصد کارگران مهاجر زن می‌باشند و ۹۴ درصد از این زنان به عنوان خدمتکار در کشورهای دیگر مشغول به کار می‌شوند.

اطلاعات فوق براساس آمار رسمی است. در سالیانه افرادی به بهانه تسلیل و یا گرمی از کشور خارج شده و برای کار به دیگر کشورهای می‌روند که در آمار فوق نیامده است. مهاجرت‌های غیرقانونی نیز خیلی بیش از این تعداد می‌باشد. به عنوان مثال تعداد اتباع اندونزیایی که به طور غیرقانونی از این کشور به خارج رفته‌اند ۷ برابر تعداد مهاجران قانونی می‌باشد. در حال حاضر بیش از ۱۰۰ هزار زن هندی در خاورمیانه مشغول به کار هستند تعدادی نیز به‌طور غیرقانونی به سنگاپور و هنگ‌کنگ رفته‌اند.

زنان بنگلادش در کشورهایی نظیر هند، پاکستان، هنگ‌کنگ و خاورمیانه اشتغال دارند.

تلاش دولت‌مردان آسیایی در آنست که تعداد زنان کارگر مهاجر را کاهش دهند ولی به دلیل افزایش تقاضای نیروی انسانی و ایجاد فرصت‌های شغلی در کشورهای دیگر تلاش آنان به جایی نمی‌رسد. از سوی دیگر فقدان قوانین مناسب موجب ایجاد این مشکل شده است.

مشکلات زنان در کشورهای پذیرنده

کشورهای پذیرنده محدودیت‌هایی را برای زنان مهاجر اعمال می‌نمایند، اول آنکه این زنان اجازه ندارند خانواده‌هایشان را همراه خود به آن کشورها ببرند و دوم اینکه رواید صادره فقط برای اشتغال می‌باشد و سوم آنکه در برخی کشورها مانند سنگاپور این زنان نمی‌توانند با اتباع کشورهای پذیرنده ازدواج نمایند و حتی بچه‌دار شدن را نیز ندارند و باید هر شش‌ماه یکبار آزمایش مربوط به بارداری را انجام داده و گواهی عدم بارداری به کارفرمایان خود ارائه دهند. همچنین تعویض شغل برای آنان بسیار مشکل می‌باشد و در مجموع زنان آسیایی به مقایسه با دیگر کارگران مهاجر از کارفرمایان خود اطاعت بیشتری می‌نمایند. لذا در هر شغلی اسم از مشاغل پست نیز از آنان استفاده می‌شود. بسیاری از این زنان پس‌انداز خود را برای شوهران و فرزندان خود به کشور خود می‌فرستند تا آنان در راحتی بسربرند.

پیشگیری از مهاجرت زنان

در برخی از کشورها نظیر سريلانکا به دلیل طرز نگر حاکم، برخی از دختران مجرد و تحصیلکرده برای کار به دیگر کشورها می‌روند و هیچ مانعی از سوی دولت و یا خانواده‌هایشان برای آنان ایجاد نمی‌شود. ولی در برخی از کشورها نظیر فیلیپین و تایلند مقامات به دنبال قوانینی هستند تا از خروج کارگران زن جلوگیری نمایند، پاکستان و بنگلادش نیز در تلاش هستند تا با تصویب قوانینی از خروج زنان از کشور و مهاجرت آنان برای کار در کشورهای دیگر جلوگیری نمایند.